

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู
ผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ
DESIRABLE CHARACTERISTICS OF SCHOOL ADMININSTRATORS AFFECTING
PERFORMANCE OF CHILD CARE TEACHER IN CHILD DEVELOPMENT CENTER
UNDER LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION IN SAMUTPRAKRAN PROVINCE

อำไพ สมภาร*

ดร.ดำรง เบญจศิริ**

ดร.สุวิทย์ ภาณุจारी***

วันรับ 15 / ธันวาคม / 2563

ตรวจสอบ 17-20 / ธันวาคม / 2563

ตอบรับ 23 / ธันวาคม / 2563

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ และ 3) เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด

สมุทรปราการ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และการสุ่มตัวอย่างในกลุ่มย่อยๆ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการกองการศึกษา/ รองผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก รวมทั้งหมด 297 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มาวิเคราะห์หา ความ

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

**อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

เที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยภาพรวม และรายด้าน ได้ค่าความเชื่อมั่นของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.98 และการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่ากับ 0.99 สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

คำสำคัญ : คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา, การปฏิบัติงานของครู, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ABSTRACT

The objectives of the study were; 1) to study desirable characteristics of school administrators in Child Development Center under Samutprakran local Government Organization, 2) to study the performance of child care teachers in Child Development Center under Samutprakran Local Governments Organization, and 3) to study desirable characteristics of school administrators affecting performance of child care teachers in Child Development Centers under Samutprakran Local Government Organization. The data were collected through questionnaires, heads of child development center and teacher in 76 center under Samutprakarn from 297 samples consisting of directors, deputy directors, heads and teachers in child development centers obtained by Stratified Random Sampling and Simple Random Sampling. The data were analyzed by

frequency, percentage, mean, standard deviation, and Stepwise multiple regression analysis.

Keywords: Desirable characteristics of school administrators, Teacher's Performance, Child Development Center

1.ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับในยุคของการเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญของความเป็นมืออาชีพ ย่อมตระหนักถึงคุณลักษณะ ความรู้และความสามารถของผู้บริหารทั้งนี้เนื่องจากความต้องการทางสังคมได้สะท้อนให้เห็นทั้งในด้านกฎหมายในวงการวิชาชีพต่างๆ มีความจริงจังกว้างมากขึ้น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารเป็นคุณลักษณะอย่างหนึ่งซึ่งมีผู้กล่าวไว้ว่าผู้บริหารมืออาชีพควรมีลักษณะ ดังนี้คือ ต้องมีจิตวิทยาในการบริหารคน มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นผู้ริเริ่มบุกเบิก มีการประชาสัมพันธ์ ต้องมีพรหมวิหาร 4 เป็นคนตรงต่อเวลา มีความสุขุมรอบคอบ อารมณ์ขัน มองการณ์ไกลการทำงานยึดหลักการเป็นหลัก งานที่เกิดขึ้นต้องสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่จะทำได้มีวัตถุประสงค์แน่นอน มีการวางแผนงานอย่างรอบคอบ มีการกระจายงานอย่างทั่วถึง ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ต้องมีความรู้เรื่องที่ทำอย่างชัดเจน มีความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครองมีความสามารถด้านสำนวนโวหารมีความสามารถในการหยั่งรู้และต้องมีจิตวิญญาณของนักบริหาร (ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร, 2557, หน้า 8-11) การจัดการศึกษาเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งของชาติ เพราะความเจริญหรือความเสื่อมของชาติขึ้นอยู่กับการจัดการศึกษาของพลเมืองเป็นส่วนใหญ่ การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบการจัดการ

ศึกษา ได้แก่ การปฏิรูปการบริหารและการจัดการ การปฏิรูปหลักสูตร การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อหวังผลว่าคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจะสูงขึ้น โดยเฉพาะระดับสถานศึกษาต้องร่วมกันพัฒนาหลักสูตรจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ คุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้นเอื้อต่อการพัฒนาตนเอง ชุมชนสังคม และประเทศอย่างยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาจะต้องประกอบด้วย บุคคลที่มีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงได้นั้นก็คือผู้บริหารสถานศึกษาและครู (เฉลิมขวัญ ถือความสัตย์, 2555, หน้า 2) จากการรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พุทธศักราช 2557 (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2557, หน้า 19-26) สรุปได้ว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดสมุทรปราการสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้มาตรฐานมีจุดที่ควรพัฒนา คือ การบริหารจัดการศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้ใช้ระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน ตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุมน้อยกว่าภาคเรียนละ 2 ครั้ง และไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น อีกทั้งไม่ได้เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบและดำเนินการตามระบบประกันคุณภาพภายใน รวมทั้งให้คำปรึกษาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และยังไม่ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีก่อนเสนอต่อสาธารณชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเร่งพัฒนาให้มีระบบบริหารคุณภาพ (PDCA) และมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้มีผลการดำเนินงานบรรลุ

เป้าหมายตามแผนการดำเนินงานประจำปีของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษาและเพื่อจะได้นำผลการการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่เสนอของครู ลักษณะของบุคคลที่จะคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

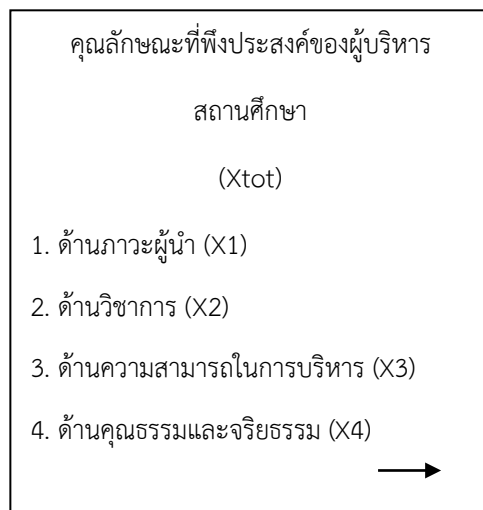
2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ
- 2.2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ
- 2.3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ

3.สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งด้านส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ

4.กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรทำนาย
(Predictor Variables)

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากวิจัย

5.1. ผลที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานและสามารถนำไปปรับปรุงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางการบริหารสถานศึกษาให้กับผู้บริหารเพื่อให้การบริหารงานมีคุณภาพบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

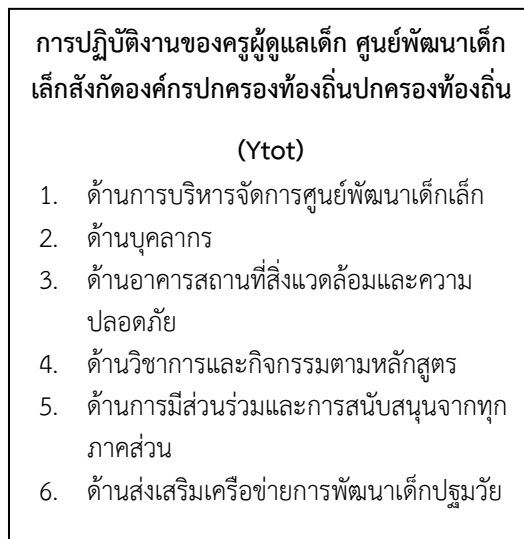
5.2. ผลที่ได้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ

5.3. นำผลการวิจัยไปใช้วางแผนพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

6.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

6.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 95 ศูนย์ ทั้งหมด 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมือง

ตัวแปรเกณฑ์
(Criteria Variables)

สมุทรปราการจำนวน 15 ศูนย์ อำเภอพระประแดงจำนวน 21 ศูนย์ อำเภอบางพลี จำนวน 17 ศูนย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์จำนวน 9 ศูนย์ อำเภอบางบ่อจำนวน 22 ศูนย์ อำเภอบางเสาธง จำนวน 11 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 95 ศูนย์

6.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สุ่มมาจากประชากร คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 76 ศูนย์ ทั้งหมด 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองสมุทรปราการจำนวน 12 ศูนย์ อำเภอพระประแดง จำนวน 17 ศูนย์ อำเภอบางพลี จำนวน 14 ศูนย์ อำเภอพระสมุทรเจดีย์จำนวน 7 ศูนย์ อำเภอบางบ่อ จำนวน 17 ศูนย์ อำเภอบางเสาธง จำนวน 9 ศูนย์ รวมทั้งสิ้น 76 ศูนย์ ผู้ให้ข้อมูลครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random Sampling) ได้แก่ 1.ผู้อำนวยการกองการศึกษาฯ/รองผู้อำนวยการกองการศึกษาฯ 2.หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 3. ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 304 คน (โดยเทียบกับขนาดของสถานศึกษา)

7. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะของคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ตามพระราชบัญญัติแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ. 2545 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน).2549 อ้างใน จรรย์ พิงเระ:2558, หน้า 36)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณพ.ศ. 2559 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. 2559)

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ของลิเคิร์ท (Rensis Likert,1961,p.161 อ้างถึงใน วันลา คงธรรม 2558, หน้า 102) และได้กำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

8.1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ผ่านประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ในการทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลแต่ละศูนย์

8.2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดทำแบบสอบถามจำนวน 304 ฉบับ ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและจัดส่งทางไปรษณีย์ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 297 ฉบับ

9. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม จำนวน 304 ฉบับ เมื่อพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาใช้ได้ จำนวน 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.69 แล้วนำมาลงรหัสคำนวณค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยายในการวิเคราะห์ข้อมูลให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและข้อคำถามในการวิจัย มีสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

9.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้แจกแจงความถี่ (Frequency Distributions) และค่าร้อยละ (Percentage)

9.2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

9.3 ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

9.4 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise

Multiple Regression Analysis) ก่อนการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนผู้วิจัยวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

10. สรุปผลการวิจัย

10.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ทางวิชาการ ด้านความสามารถในการบริหารงาน และด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ

10.2 การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก ตามลำดับ

10.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านภาวะผู้นำโดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ ร้อยละ 39.20 ($R^2 = 0.392$)

11. อภิปรายผลการวิจัย

11.1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ได้มีการพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ รู้จักวางแผน มอบหมายงานและใช้คนให้เหมาะสมกับงาน มีอุดมการณ์ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน บริหารงานโดยการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการศึกษ และพัฒนาองค์กร แสดงศักยภาพทางความคิดความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถในสังคมได้อย่างเหมาะสม มีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนครู ในการอบรมพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาตนเอง รวมถึงมีทักษะ ความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ ซึ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านภาวะผู้นำ ผลการวิจัย อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับสูงที่สุดกว่าทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารมักมีการพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ รู้จักวางแผน มอบหมายงานและใช้คนให้เหมาะสมกับงาน มีอุดมการณ์ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน บริหารงานโดยการให้ทุก

คนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการศึกษ และพัฒนาองค์กร แสดงศักยภาพทางความคิดความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถในสังคมได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามและถูกต้อง อีกทั้งยังมีการให้กำลังใจและให้การยอมรับชมเชยยอมรับในผลสำเร็จของผู้ใต้บังคับบัญชา มีความสามารถใจให้คนทำงานและสร้างความพึงพอใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ความสนใจสวัสดิภาพ สวัสดิการความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา และมีวิสัยทัศน์ในการทำงาน

ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับต่ำที่สุดกว่าทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารยังมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงานและหน่วยงาน สามารถวางตัวเหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่การงานมีการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของราชการ รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย สามารถในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งของสถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ความสามารถในการสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา โดยยึดหลักธรรมาภิบาล มีความเมตตากรุณาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ตีเท่าที่ควร เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่การงานแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ดังที่ เบิร์นส์ (Burns) (อ้างใน วิรัตน์ พันธุ์ขาว, 2559, หน้า 34) ได้เสนอทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership Theory) จึงได้เสนอวิธีการของความเป็นผู้นำแบบใหม่ที่สามารถใจให้ผู้ตามปฏิบัติงานได้มากกว่าที่คาดหวังไว้ เรียกว่า ความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership Theory) การที่ผู้นำและผู้ตามช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อยกระดับ

ขวัญและแรงจูงใจของแต่ละฝ่ายให้สูงขึ้นแนวคิดใหม่ ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก

11.2 การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ โดยภาพรวมทั้ง 6 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรที่มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด โดยบุคลากรร่วมมือกันจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ มีที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายนอกภายในอาคารเพียงพอและถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย สร้างมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานฉุกเฉิน มีสถานที่ประกอบอาหารและสถานที่รับประทานอาหารที่สะอาดเป็นระเบียบถูกสุขอนามัย มีการวัดผลและประเมินพัฒนาการเด็กรายบุคคลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย และพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความเหมาะสมตามวัย มีการดำเนินงานตามแผนงานและปฏิทินงานที่ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านพบว่า

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับสูงที่สุดกว่าทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้เด็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยมีการวัดผลและประเมินพัฒนาการเด็กรายบุคคลตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความเหมาะสมตามวัย โดยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อพัฒนาเด็กทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา ผลิตภัณฑ์และใช้สื่อการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่บูรณาการผ่านการเล่นโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ และมีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

เพื่อนำผลการวิจัยมาแก้ปัญหาและพัฒนาเด็กดั่งที่ มาตรฐานที่ 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กล่าวว่า มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการ และกิจกรรม ตามหลักสูตร กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็ก ได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง และอยู่ในระดับต่ำที่สุดกว่าทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีการดำเนินงานตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนด ด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริมสนับสนุนจัดประชุมเพื่อสร้างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการประเมินผลการดำเนินงานของเครือข่ายและนำผลมาประเมินปรับปรุงพัฒนาเครือข่าย ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย และจัดทำแผนความร่วมมือเพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกันไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่ง มาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กล่าวว่า เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครู ผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้

เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริม การสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค สอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา แก้วก่า (2559) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดเลย ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

11.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านภาวะผู้นำ ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเพราะว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมีความสำคัญซึ่งผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ มีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นการรับมือกับสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น การแก้ไขปัญหา นำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถและมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารมีความสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างผสมผสานแล้ว ย่อมทำให้การบริหารงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการ ซึ่งผู้บริหารมีการจัดการองค์กรแห่งการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การจัดการความรู้ ภาวะผู้นำวิชาการ การขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ด้วยระดับการศึกษา ความรู้สาขาต่างๆและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอันประกอบไปด้วยระดับความรู้หรือวุฒิการศึกษา ความรู้ทางวิชาการ ความรู้ทั่วไป ความรู้ทางวิชาชีพรวมทั้งความรู้เกี่ยวกับสถานะทางสังคมและประสบการณ์ในการทำงาน ผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานจะ

ต้องมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตร มีความสามารถในการเขียนบทความทางวิชาการ ผู้บริหารมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงานและหน่วยงาน สามารถวางตัวเหมาะสมกับตำแหน่งและหน้าที่การงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของราชการ มีความสามารถในการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งของสถานศึกษาให้ความช่วยเหลือต่อผู้ได้บังคับบัญชาด้วยความยุติธรรมและปฏิบัติต่อผู้ได้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาค และสามารถสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ได้บังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยของเวลคอก (Wilcox, 1993 อ้างถึงใน วันลา คงธรรม, 2558, หน้า 95) ด้านศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการทำงานและขวัญของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสามารถทำนายความพึงพอใจในการทำงานและขวัญของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารแบบการให้มีส่วนร่วมหรือเป็นทีมส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานผู้บริหารที่แสดงพฤติกรรมผู้นำทางการศึกษาหรือศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจและขวัญในการทำงานผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำมากๆ จะทำให้มีความสามารถลดความคับข้องใจความขุ่นใจและปรับเพิ่มบรรยากาศของขวัญและความพึงพอใจมากขึ้น และด้านความสามารถในการบริหารงานถูกคัดออกจากสมการเนื่องจากทดสอบความสัมพันธ์แล้วไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทักษะในการแสวงหาความรู้ข้อมูลต่างๆการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานรวมทั้งความสามารถในการจัดระบบงานในองค์กรการจัดบุคลากรเข้าทำงานของผู้บริหารได้ไม่เหมาะสมเท่าที่ควรการแก้ปัญหาต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน ความกระตือรือร้นในการที่จะทำงานให้สำเร็จเป้าหมายการเป็นนักคิดนัก

อ่านนักฟังที่ดีสร้างระบบในการปฏิบัติงานทำให้การทำงานไม่เป็นไปอย่างเป็นระบบระเบียบกฎเกณฑ์ที่ดีเท่าที่ควรรวมทั้งยังขาดการสนับสนุนการพัฒนาต่างๆของผู้ได้บังคับบัญชาส่งผลให้อิทธิพลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ

12. ข้อเสนอแนะ

12.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

อิทธิพลของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ทางวิชาการ และด้านคุณธรรมจริยธรรม มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการเป็นผู้พัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ มอบหมายงานและใช้คนให้เหมาะสมกับงาน มีอุดมการณ์ มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน บริหารงานโดยการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ด้วยวิสัยทัศน์ในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการศึกษา และพัฒนาองค์กร พร้อมทั้งแสดงศักยภาพทางความคิดความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถในสังคมได้อย่างเหมาะสม และมีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสนับสนุนครู ในการอบรมพัฒนาวิชาการเพื่อพัฒนาตนเอง ด้วยทักษะความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อการทำให้สถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จด้วยผลการปฏิบัติงานของครูที่ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

12.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่

ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการบริหารงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ควรมีการพัฒนา ระบบบริหารจัดการการศึกษา เน้นให้ผู้บริหารมีการบริหารจัดการในสถานศึกษาเกิดเอกภาพ มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล โดยผู้บริหารสามารถนำยุทธศาสตร์และแผนงานที่กระทรวงกำหนดไว้ ไปบูรณาการการทำงานร่วมกันได้อย่างคุ้มค่า เกิดผลผลิตผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม และทั้งให้สามารถกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปปฏิบัติและพัฒนาคุณลักษณะของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสมุทรปราการ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็ก

ปฐมวัย ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้ช่วยหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งเครือข่ายต่างๆ ในระดับพื้นที่ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กได้เห็นผลอย่างชัดเจนขึ้น

12.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มเติมเช่นปัจจัยจูงใจในการทำงาน ระเบียบและนโยบายการบริหารงานของสถานศึกษา
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในอนาคต
3. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก สามารถนำไปเป็นข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (มปป.). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2559**. กรุงเทพฯ.
- เฉลิมขวัญ ถือความสัตย์.(2555).**การตัดสินใจของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์เขต 2**.สาขาวิชาบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มัลลิกา แก้วก่า. (2559). **สภาพปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- วิลลา คงธรรม. (2558). **คุณลักษณะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต2**.วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา. สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- วิรัตน์ พันธุ์ขาว. (2559). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2549-2553).**มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก** ระดับขั้นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประถมและมัธยมศึกษา.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2557). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารมืออาชีพกรณีผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร**. สุวีริยาสาส์นจัดพิมพ์ถนนประชาอุทิศ เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ.

